

קביעת ערך המרעה *

בסיס החישובים בהזנה בדניה הוא יחידת המזון הסקאנדינבית הידועה גם לנו. בקורת ההזנה קשורה קשר הדוק בעבודות האגודה הדנית לבקורת החלב המקיפה כ-60% מכל הפרות במדינה זו. שיטה זו היא איפוא, בשימוש רחב למדי ובמשך שנים רבות הוכחה יעילותה.

בכדי לקבל בסיס איתן להערכת יבולי המרעה, נוהגים לקבוע את משקלן של כל הפרות על יסוד מדידת היקף החזה לפני שהן יוצאות למרעה באביב.

לשם בקורת מדויקת יותר של היבול מחלקים את הבהמות לפי המצב הגופני לחמש קבוצות: 1. רזה, 2. רזה למחצה, 2. בינוני, 4. שמן למחצה, 5. שמן. כוונת הדבר לסלק טעויות הנובעות

ט ב ל ה 1				
חלקות המרעה לסוגיהן: המספוא לצורותיו:	חלקה א', 24 דונם בשנתה הראשונה הניבה יח"מ	חלק ב', 24 ד' בשנתה השניה הניבה יח"מ	חלקה ג', 24 ד' מרעה רב-שנתי הניב בס"ה יח"מ	השטח כולו, 72 ד' הניב בס"ה יח"מ
מרעה	7500	10.500	7000	25.000
שחת	5000	—	—	5.000
תחמיץ	—	2.000	—	2.000
ס"ה	12500	12.500	7000	32.000

כדי להקל על חישוב התצרוכת ביחידות מזון לעליה במשקל ממצב גופני אחד למשנהו חושב טבלה 2.

מצב הבהמות בתחילת העונה	המצב בסוף עונת הרעה				שמן
	רזה	רזה למחצה	בינוני	שמן למחצה	
רזה	3.00	3.25	3.50	3.75	4.00
רזה למחצה	3.25	3.50	3.75	4.00	4.25
בינוני	3.50	3.75	4.00	4.25	4.50
שמן למחצה	3.75	4.00	4.25	4.50	4.75
שמן	4.00	4.25	4.50	4.75	5.00

- השימוש "במפתח" הנ"ל יובן על ידי דוגמאות אלה:
- כאשר נשלחת פרה רזה למרעה וחוזרת בסוף העונה שמנה והוסיפה במשקל 150 ק"ג מזכים את חשבון המרעה ב- $4 \times 150 = 600$ יח"מ.
- כאשר פרה רזה חוזרת בסוף העונה כבינונית והוסיפה 76 ק"ג במשקלה יבול המרעה יזכה ב- $2.5 \times 76 = 262.5$ יח"מ.
- פרה שמנה אשר מאבדת 100 ק"ג ממשקלה וחוזרת רזה למחצה גורמת לכך, שחשבון המרעה

* לפני ארבע שנים הופיע מאמר בעתון החקלאי "פרמס וויקלר" הדן בשיטת הערכה של יבולי המרעה הנהוגה בדניה. המאמר הופיע ב-9.11.51 לאחר שורה של ויכוחים, אשר נערכו ביזמת השבועון הנ"ל, היות וגם אנו טרם מצאנו את "המפתח" לבעיה זו, ארשה לעצמי לתרגם בצורה תמציתית את הרשימה הנלקחת.

כל המספרים האלה נרשמים בספר בקורת מדי שלשה שבועות. ולאחר שהוחסרו יחידות המזון שהוגשו ממקורות אחרים נוסף למרעה מזכים כל חלקה בהתאם לייצור שהושג ממנה. עם השלמת הבקורת נעשים התיקונים בהתאם לשינויים במשקל הבהמות, ובסוף השנה נערכים הסיכומים בצורה, כפי שהובהר לעיל. הערכת המזונות המורכבים ביחידות מזון הוא פשוט למדי, אולם נחוץ לרכוש נסיון מה בהערכת מצבו של יכול השדה וכן בשיפוט טיב השחת והתחמין. טבלאות עזר מקילות את ההערכה הזאת בהרבה.

מחבר המאמר הזה, החוואי הדני סורן נורגארד מהאלד, הוא בדעה שצורת ההערכה הדנית היא אחת היעילות ביותר כיום והיא מסלקת פירושים בלתי נכונים במידת האפשר.

הובא לדפוס ע"י
מרדכי זולר.

ק"ב גניגר.

יחוייב $425 = 4,25 \times 100$ יח"מ.

כן מזכים את המרעה עבור מנת הקיום של הבהמות בצורה הבאה:

3 יח"מ עבור פרה בת 350 ק"ג משקל

4 " " " " 500 " " "

5 " " " " 650 " " " ויותר

לכל יום רעה.

כל זה ביחד מסתכם ב-720 יח"מ לפרה ממוצעת במשך עונת הרעה. כשמדובר בייצור חלב צריך לדעת את אחוז השומן שבו, לאחר שלשם ייצור חלב בעל 6% שומן נחוצה הזנה עשירה ב-50% מזו של חלב בעל 3% שומן. חישוב התצרוכת ביח"מ לייצור חלב נעשה שוב בעזרת טבלה אשר לוקחת בחשבון את אחוז השומן. לפיה נחוצות לשם ייצור שני גלון (9 ליטר) חלב בן 4,25 שומן כארבע יחידות מזון, בו בזמן ששישה גלון חלב בן 3,50% שומן מצריכים רק 10 יחידות מזון.

על הערכת יכול המרעה

המרעה ולהערכת יכולו.

אינני מתיימר לפתור את מכלול הבעיות; הרתי בדבר, קראתי והיה ביכולתי ללמוד מעט מן הנסיון של השנים האחרונות ועל זה אני רוצה לספר ברשימה זו.

בעיה רצינית ביותר היא חוסר אפשרות למצוא מקדם אחיד לבהמות השונות לפי גילן, גזען, מינן ואף לפי תכונותיהן האנדיבידואליות. ניסויים בתאומים זהויים שמנעו פירושים בלתי מדויקים לתוצאות ניסויים קודמים הוכיחו זאת בעליל. אך זהו אולי ענין לחקירה ע"י אנשי מדע ותחנות ניסיון. לנו, בתור בוקרים, חשוב לדעת איך לגשת לענין הערכת יכול המרעה באופן מעשי.

קודם כל עלינו לזכור מה ומי הם הגורמים, אשר להם השפעה מכרעת על ניצול רציונלי של עשב המרעה. עלינו לדעת כאשר בהמה אוכלת או לא אוכלת במרעה תשובות על השאלות: איך, מתי? איפה? מה? ואף למה היא נוהגת כך? תוצאות ניסויים רבים סותרות אלה את אלה לעתים קרובות, כי קשה מאוד, כפי שנראה לשלוש על כל הגורמים במידה שווה.

זה שנים רבות שבארצות שונות מחפשים אחר שיטה מושלמת להערכת יכול שדות מרעה למיניהם וטרם הגיעו לכלל דעה אחידה ומוסכמת בנידון. אין צורך להעלות כאן מחדש את החשיבות שבדבר בשבילנו כחקלאים מודרניים אשר צריכים להתפרנס מעמל כפיהם ופרי שדותיהם. רק אומר שלשם ניצול טוב ורציונלי של מזונות הבקר והצאן, עלינו לדעת במידה גדולה ככל האפשר את ערכם התזונתי של המזונות לבעלי החיים שבמשקנו, וכן חשוב מזה, את יעילותם. ויהי זה לשם ייצור חלב, בשר, גדילה או צמר. לאחר שהמזונות הגסים התחילו לתפוס את המקום הראוי להם, והשימוש בהם רב יותר מתמיד, נודעת חשיבות מיוחדת לידיעותינו על מזונות אלה.

כידוע את כל המזון המואבס אפשר לשקול, ובעזרת הטבלאות המתאימות או אף בדיקות כימיות או ניסויי הזנה נוכל לדעת יפה את ערכם ויעילותם. לא כן המרעה; לאחר כל מה שידוע לנו ולחוקרים בניהון זה כיום עדיין לוטים בערפל דברים רבים, שלהם קשר לניצול טוב יותר של